

TÜRK EMNİYET ÖRGÜTÜNDE SÜREKLİ EĞİTİM

Constant Training in Turkish Security Organization

Feyzullah ARSLAN *

Abstract

Police is inside society having serious duties such as safeguarding lives of citizens. Performance of the police in fulfilling his duties determined by quality of his knowledge and behaviour. High quality service offered by police leads to rise of respect to the police and strengthen the police organization in society. Therefore, education before and during profession is a crucial issue for a successful service by the police. In this article first, importance of education for the police will be emphasised. Then, Turkish example in police education will be outlined.

Key Words: Police, Education, Profession, Society.

Özet

Polis toplumla içiçedir ve vatandaşların can güvenliğini sağlamak gibi ciddi görev ve sorumlulukları vardır. Görevlerini yerine getirmede polisin performansı onun bilgi ve davranış düzeyinin kalitesi tarafından belirlenmektedir. Kaliteli bir hizmet polisin saygınlığını artırmak yanında polis teşikatının toplum içindeki yerini de güçlendirmektedir. Bu nedenle Polis tarafından başarılı, kaliteli bir hizmet için hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim çok önem arz etmektedir. Bu makalede ilk olarak polis için eğitimin önemi vurgulanacak daha sonra ise polis eğitiminde Türkiye örneğinin çerçevesi çizilecektir.

Anahtar Kelimeler: Polis, Eğitim, Meslek, Toplum.

* 1. Sınıf Emn. Müd., Emniyet Genel Müd. Yrd.

Giriş

Çağımızda bilim ve teknolojinin hızla değişmezi halka hizmet veren kamu kurum ve kuruluşlarının sürekli değişme ve gelişme göstermesini zorunlu kılmaktadır. Hızla değişen çevre koşulları ve toplumsal dinamizm, hemen her alanda daha nitelikli insan gücüne duyulan gereksiniminin artmasına neden olmaktadır. Bugün bir çok ülke gelecek yüzyılın ekonomik özelliklerini, uluslararası ilişkilerin boyutlarını ve yetiştirilecek insan tipinin özelliklerini belirlemeye çalışmaktadır. Ülkeler arasında hemen her alanda yaşanan rekabet ortamı daha çok gelişme ve ileri gitme yarışını beraberinde getirmektedir.

Toplumlar kendi geleceklerini daha güvenli ve rahat bir yapıya kavuşturabilmek için sürekli bir arayışa girmişlerdir. Bu hızla değişim süreci toplumların beklenti düzeyinin artmasına neden olmuştur. Özellikle daha nitelikli mal ve hizmet üretimi gerçekleştirilmesi bir çok çağdaş ülkenin en önemli sorunu haline gelmiştir.

Toplum ile sürekli iç içe ve etkileşim halinde bulunan polislerin, can ve mal güvenliğinin sağlanması gibi çok kritik ve yaşamsal önemi olan görev ve işlevleri vardır. Bu rollerin gerçekleştirilmesinde polisin sahip olduğu bilgi, beceri ve davranışlar, toplumla kurulacak iletişimin düzeyini belirleyecektir. Polisin nitelikli davranışlar göstermesi, hem ona duyulan güvenin artmasını hem üyesi bulunduğu örgütün güçlenip gelişmesini sağlayacaktır. Bu büyük ölçüde polisin hem meslek öncesinde hem meslek içerisinde sürekli eğitilmesini ve ortaya çıkan toplumsal gelişmelere göre yeni davranışlar kazanmasını kaçınılmaz hale getirmiştir.

Eğitim Kavramının Tanımı

Eğitim bireyin yaşadığı toplumda, pratik değeri olan kabiliyet, yöneliş ve diğer davranış formlarını edindiği süreçler toplamıdır. Eğitim bireyin toplumsal yeteneklerinin ve en uygun kişisel gelişmesinin sağlanması için, seçkin ve kontrollü bir çevreyi ve okul etkinliklerini içine alan sosyal bir süreçtir (Arslan, 2001:557).

Eğitim yaşamı kolaylaştırmak, geliştirmek ve yaşanır hale getirmektir. Nitelikli bir eğitim ise, ezbere dayanan bilgi aktarımından daha çok, düşünmeyi, muhakemeyi ve araştırmayı özendirir, aynı zamanda “iyi insan- iyi vatandaş” olma formasyonuna yardım eden bir eğitimidir (Yenal, 1999:102). Eğitim, yeni yetişen kuşakları toplum hayatına hazırlamak amacıyla, onların gerekli bilgi, beceri ve anlayış kazanmalarına ve kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme etkinliğidir.

Eğitime insan davranışlarında, yetenek, istidat, karakter ve bilgi bakımından belli gelişmeler sağlamak amacı ile yürütülen etkinlikler sistemi de denilebilir.

Bireye istendik davranışlar kazandırmak olarak tanımlanan eğitimin en genel amacı, bireyin refah düzenin yükseltilmesi, bireye kişilik kazandırılmasıdır (Adem, 1997:29).

Bir başka ifade ile eğitim, bireyin toplumda hak ettiği yeri bulabilmesi, bu yer ya da meslekten toplum ve kendisi için her zaman yüce olan ereklere ulaşmasında yararlanabileceği bilgi, yetenek ve davranışlarla donatılmasıdır (Adem, 1993:2).

Ertürk, eğitimi; bireylerin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla istenilen değişikliği meydana getirme veya yeni davranışlar kazandırma süreci olarak tanımlamaktadır (1975:12).

Eğitmek eylemi sürekli değiştirmek eylemidir. Eğitilen kimse sürekli olarak değiştirilmeye çalışılır. Eğer eğitilen kimsede bir değişme yok ise, eğitime eylemi de yok demektir (Başaran, 1978:19).

Eğitim bir taraftan bazı değerlen kişilere aktarmakta, diğer taraftan da onlara değişik konularda nitelik kazandırmaktadır. Böylece eğitim, bireylen içinde bulunduğu toplumla hem bütünleştirmekte, hem de başlangıçtaki durumlarından daha üstün bir yetişme düzeyi sağlayarak diğer bireylerden farklılaştırmaktadır (Karakütük, 1986:4).

Bireyler için olduğu kadar, ülkeler için de eğitim oldukça önemlidir. Fransız kalkınma uzmanı Jean Fourestie “geri kalmış bir ülke eğitimde de gen kalmış bir ülkedir” diyerek, eğitimin ülke kalkınması için önemini vurgulamıştır (Adem, 1989:48).

Eğitim çağımızda bireysel ve toplumsal yaşamın en önemli ve vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Devletler vatandaşlarını eğitebildiği oranda güçlenmekte ve diğer devletlere karşı söz sahibi olmakta, bireyler kendilerini eğitebildikleri oranda kişilikli ve saygın olabilmektedir. Toplumlar, iyi eğitilmiş bireylerin çokluğu ile gelişebilmektedirler. Dünya ülkelerinde meydana gelen hızlı gelişme ve değişmeler ile özellikle, kamu hizmetlerini yerine getirecek kuruluşların iş hacimleri ve verilen hizmetin niteliği eskiye göre değişim göstermektedir. Sürekli gelişmeler ile yeni nitelikler kazanan hizmetleri, geçmişin deneyim ve becerisi ile yerine getirmek bugün artık zordur. Toplumların kalkınması, geleceğin sorunları ile uğraşacak olan yeni kuşakların, istenilen nitelikte yetiştirilmelerine bağlıdır (Buran, 1992:4).

Dünyamız hızla gelişmekte ve bilgiler geçmişle karşılaştırılmayacak bir şekilde artmakta ve değişmektedir. Toplumun yapısında, sanayide, bilimde ve teknolojide kısacası her alanda görülen büyük ve hızlı gelişmeler, insana verilen önemi arttırmış ve eğitimin insan yaşamının her parçasına girmesini sağlamıştır. Eğitim, devletlerin diğer devletlere karşı daha güçlü bir konuma gelmesi için vazgeçilmez bir araç haline gelmiştir (Yıldız, 1998:62)

Demokrasinin bir yaşam biçimine dönüştürülmesinin en önemli yolu eğitimidir. Eğitim, toplumsal ve ekonomik kalkınmayı hızlandıran en önemli etken olduğundan, gelişmişlik düzeyinin de en önemli göstergesidir. Kalkınmanın, kültürlü olmanın yolu eğitimden geçer. Eğitim sisteminin birinci görevi, ulusun kültürel kalıtını oluşturan her şeyi kuşaktan kuşağa iletme (Adem, 1988:748-749).

“İlim Çin’de ise gidin alın”, “bir harf öğretmenin kırk yıl kölesi olurum” ve “hiç bilen ile bilmeyen bir olur mu?” gibi atasözleri Türk kültürünün eğitime verdiği önemi yansıtmaktadır.

Eğitimin Genel Olarak Amacı ve Görevleri

Eğitim, kişilere doğal ve toplumsal çevrelerini tanımak ve bilinçli hareket etmek olanağı kazandırarak, onların birey olarak huzurunu ve mutluluğunu artırır. Bu olgu eğitimin “bireysel görev”dir. Bireylerin toplum yaşamına ve koşullarına uygun insanlar olarak yetiştirilmesi, onların toplumsal ve siyasal yaşamda yapıcı bir öge olarak görev almalarını sağlaması eğitimin “toplumsal görevi”, bireylerin kalkınma çabalarının başarılı olarak gerçekleşebilmesi için gerekli nitelikte ve sayıda elemanlar olarak yetiştirilmelerini sağlayarak toplumun yaratıcı gücünü ve verimini artırması ise, eğitimin “ekonomik görevidir” (Buran, 1992:6).

Bir ülkenin gereksinim duyduğu nitelik ve nicelikteki insan kaynaklarını sağlayabilmesi, o ülke eğitim sisteminin verimli çalışmasıyla yakından ilgilidir. Eğitimin niteliği, öğretimin yapıldığı birimlere, ulaşılan hedef kitleye ve eğitimin verilmiş amacına göre değişir (Yıldız, 1998:64).

Bir toplumun gelişmişliği ya da geri kalmışlığı ile o toplumun eğitim sistemi arasında yakın bir ilişki olduğu günümüzde artık herkes tarafından belirtmekte ve kabul edilmektedir (Kaya, 1993:1).

Polis Eğitiminin Önemi ve Polis Eğitimine İlişkin Yaklaşımlar

Polis Eğitiminin Önemi

Toplum; uygarlık, özgürlük, eğitim ve haberleşme düzeyi bakımından geliştikçe, devletin bir organı olan polis örgütünden beklentiler de artmaktadır. Özellikle toplum, polisten yalnız temel görevlerini yerine getirmesini değil, ayrıca bunları nezaket ve hoşgörü içinde yapmasını beklemektedir. Günümüzde insan hakları ve kişi onuru konusunda daha duyarlı hale gelmiş olan toplum, geçmişe göre çok daha kolaylıkla polislin davranışlarını eleştirebilmekte ve şikayetlerde bulunabilmektedir (Yıldız, 1998:64).

Günümüz demokratik çağdaş toplum yapısında polislik mesleği çok boyutlu olmuştur. Böylesi bir durumda polislik; mantıklı, bilgili, güçlü karakterli ve cesaret sahibi, topluma hizmet etme isteğinde olan kişilerin çalışmasını zorunlu kılmaktadır. Polisin ilk aşamada yapması gereken işlerden olan güvenlik açısından hayat standardını arttırmak, tarafsız hareket etmek ve gerektiğinde zor kullanmak gibi yetki ve görevlen istismar edilebilmektedir. Oysa her görevlinin ölçülü ve adil olması, aykırı davranış gösteren kişilerin kazanılması yönünde yetkilerim kullanabilmesi gerekmektedir (Hood, 1997:521).

Eğitimin bu aşamada çok önemli bir yeri bulunmaktadır. Polis eğitiminin amacı, topluma, yaptığı görev açısından en yüksek nitelikleri taşıyan polisi kazandırmaktır. Verilen eğitimle halkın güveni kazanılmıyorsa ve görevde insan hakları ihlal edilebiliyorsa eğitimin gözden geçirilmesi gerekir. Eğitim, polislin yaptığı işe odaklanmalı ve daha iyisini yapabilmesine yönelik olmalıdır. Bu bağlamda elbette halkın beklentilerini ve polislin karşı karşıya kaldığı problemleri hesaba katmak gerekir (Hood, 1997:522).

Eğitim geçmiş ve bugünü aşma yansıdır; geleceğe hazırlanmak demektir. Emniyet Örgütünde eğitim sisteminin geleneksel yapıdan kurtarılarak çağdaş yöntemlerle yapılması gereği bugün her zamankinden daha fazla bir şekilde kendisini hissettirmektedir. Polis örgütü üyelerinin gerek teknolojideki gerek sosyal alandaki değişimler çerçevesinde öncelikle; halkla iyi ilişkiler içerisinde bulunan, insan haklarına saygılı, ancak devlet otoritesini zayıflatmayacak bir yapıda yetiştirilmeleri gerekmektedir. Bu amaçla dünyada özellikle son yıllarda büyük gelişme gösteren polis eğitimindeki yeni anlayışın temel alınarak ve ülkemizin sosyo-kültürel yapısı göz önünde tutularak yeniden yapılandırılması kapsamında Türk Polis Eğitim sisteminde yapılan yasal değişiklikler ve bunların uygulanmasına ilişkin bilgiler ilerleyen bölümlerde ayrıntılı olarak verilecektir.

Görevi gereği yaşamının çoğunu halkın içerisinde geçiren polisin halkla çok sıkı ve sürekli bir görev ilişkisi bulunmaktadır. Bu karşılıklı ilişki polisin, halkta güven oluşturacak davranışlar içinde bulunmasını gerektirmektedir. Polisin toplum içindeki önemli işlevinin bilincinde olan gelişmiş ülkeler, polise çağın bütün olanaklarını tanımakta, eğitimine ve modernizasyonuna önem vermektedir (Buran, 1992:19).

Polisliğin faaliyetlerinin karmaşıklığı ve gerektiğinde zor kullanılan bir meslek grubu olması, görevinde çok dikkatli davranmasını zorunlu kılmaktadır. Polis örgüt yapılanması içinde en alttan en üste kadar her görevli, işi sırasında insan özgürlüğü ile ilgili olarak defalarca kararlar verir. İşte böyle hayatı kararlar verilmesi gereken bir işte polisin görev ve yetkileri iyi bilmesi gerekir. Bu ise ancak nitelikli bir eğitim ile mümkündür (Yıldız, 1998:66).

Polisin her türlü siyasal düşüncenin üstünde aynı suçu işleyen herkese yasaların gerektirdiği adil davranışı göstermesi oldukça önemlidir. Yasaların uygulanmasında polis, anlayışlı olmalı ve ahlak ilkelerinden ayrılmamalıdır. Bu sadece kendi başına olan bir amaç değil, insanlara; ırk, felsefi inanç, din ve sosyal statülerine göre ayırım yapmadan eşit davranışın da bir aracıdır. İşte insan hakları alanındaki yasaların polisin davranış ve faaliyetleri ile ilgili olarak getirdiği asgari zorunluluk budur (Yıldız 1998:67). Polisin eğitimiyle ilgili düşünce ve görüşler özetle,

Polis, yasalara saygılı olma ve yasaları uygulama, diğer yandan insan haklarını koruma eylemleri arasında bir çelişki olduğu izlenimine kapılmaktadır. Polis, demokratik düzenin gerçek temelini hukuka saygılı olma ilkesi olduğunu tam olarak kavramalıdır. Bu ilke hem halk hem de polis için geçerlidir. Eğer polis, kendisini yasanın dışında ve üstünde görür, yasaları dikkate almama alışkanlığı edinirse, halkın güvenini ve saygısını kaybeder, görevini yaparken de onun desteğinden yoksun kalır. Eğitimde öncelikle hukukun üstünlüğü işlenmeli, vurgulanmalı ve yerleştirilmelidir. Yasaları koruma için görev yapan polis, hiç kimsenin yasaların üstünde olmadığını önce kendisi bilmeli, uygulamalı ve herkesten çok önem vermelidir. Hiç kimse yasaların gösterdiği haller dışında özgürlüğün-

den yoksun bırakılmamalıdır. Temel özgürlüklere yasalara uygun bir engel kolu-
nlsa bile, insanlık dışı davranışa karşı yine yasanın korumasından faydalanma
hakkı bulunmaktadır. Yasalara aykırı davranan polisler de yasaların öngördüğü
yaptırımlarla sınırlıdır.

Polisin görevleri gün geçtikçe artmakta ve zorlaşmaktadır. Polisler suçlular-
dan daha bilgili, deneyimli ve eğitimli olmak zorundadır. Güvenlik hizmetlerin-
deki nitelik polise verilen eğitimin niteliği ile doğru orantılı olarak artmakta ve
ya azalmaktadır.

Polis Eğitimi ise genel eğitimin bir parçası olmakla beraber, mesleki bir eği-
tim olması sebebiyle genel eğitimden ayrılmakta ve kendisine özgü nitelikler arz
etmektedir. Polis için sıradan eğitim almak yeterli değil, iyi eğitilmiş olmak ge-
reker. İyi eğitilmeyen personelin topluma yarardan çok zararı vardır. Ne var ki po-
lisin yeterli eğitim düzeyinde olduğu söylenemez. Zaten, polise yapılan eleştiriler-
in başında eğitim ya da yetersiz eğitimi gelmektedir (Küllü, 1990:22)

Polis bir kanun uygulayıcısı olarak tanımlanmaktadır. Bilindiği gibi kanunlar
ancak iyi uygulayıcıların elinde bir anlam kazanır. İyi kanunlar, kötü uygulayıcı-
ların elinde topluma her zaman zarar verir ve insan haklarını zedeler (Küllü,
1990:22).

Polis Eğitiminden amaç, adaylara yalnız mesleki bilgi ve davranışlar kazan-
dırmak değil, bunun yanında özgür düşünebilme, hızlı ve sağlıklı karar verebil-
me yeteneğine sahip, değişen toplum şartlarına ayak uydurabilen polisler yetiști-
rebilmektir (Schulkes, 1994:5).

Günümüzde organize suç örgütleri ile mücadele etmek, yalnız teknik mücade-
leli değil, bir beyin ve bilgi mücadelesidir. Bu nedenle, polis eğitiminde polisin be-
densel gücü ile birlikte bilgi gücü mü arttırmak ve düşünce, üretme potansiyelini
fizik gücün önüne geçirmeye çalışmak temel hedeftir (Findıklı, 2001:18).

Polis Eğitimine İlişkin Yaklaşımlar

Polislik bir bilim midir? yoksa bir sanat mıdır? Şayet polislik bir bilim ise mes-
leki birikimlerin hiçbir önemi yok mudur? Bunun aksine şayet polislik bir bilim
olmaktan daha çok mesleki tecrübelerin aktarımından ibaret bir sanat olarak dü-
şünülürse, bu durumda polislik mesleğinin icrasında bilimsel çalışmalara gerek-
sinim var mıdır? Varsa bunun oram nedir? Bu tür sorulara verilecek olan ilk ba-
kışta basit olan yanıtlar, aslında polis eğitim ile iki temel yaklaşımı yansıtmakta-
dır. Polisliği bir “sanat” olarak gören ve daha çok tecrübeyi esas alan bir eğitim
yaklaşımı, kısmen de olsa bilimsel çalışmayı ikinci plana itecektir. Bu temele da-
yalı uygulamaları esas alan bir eğitim sistemi eksik ve yetersiz olduğu gibi, uy-
gulamayı tamamen göz ardı ederek sadece bilimsel çalışmalara dayanmaya çalı-
şan bir sistemde aynı derecede eksik ve yetersiz kalacaktır (Cerrah, 2000:13-14).

Polislik bir sanat olma yönünü her zaman korumakla birlikte, bir çok bilim da-
lı ile kaçınılmaz bir ilişki içerisinde. Hukuk, sosyoloji, psikoloji, toplum psiko-

lojisi, kriminoloji ve benzeri bir çok bilim dalı bu gün polis eğitiminin özellikle de polis yöneticilerinin eğitiminin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Yine halkla ilişkiler, medya ve personel yönetimi gibi alanlar da polis eğitiminde ağırlığını hissettirmektedir. Bu bilimlerin polislik ile ilişkisi yanında, polislik ve güvenlik araştırmaları artık bağımsız birer bilim dalı olma yolundadır (Cerrah, 2000:14).

Kuşkusuz polislik ne sadece bir bilim dalı ne de sadece bir sanattır. Bunların her ikisinin sürekli ilişkilerinden oluşan bir bütündür.

Gelişmiş ülkelerdeki polis eğitiminde ağırlıklı yaklaşım kısa süreli temel bir eğitimden sonra meslek içi eğitim anlayışıdır. Polisin meslek yaşamının bütün süreçlerinde karşılaşacağı olaylar karşısında kendisine gerekli olan bilgilerin (süresi ne olursa olsun) temel eğitimde verilmesi çok güçtür. O halde temel eğitim bireyi meslek yaşamında geliştirmesine yarayacak temel bilgi ve yaklaşımları içermelidir.

Das'a göre polis eğitiminde eğitimciler teori ve uygulamayı uygun bir oranda birleştirmelidir (1991:25-27).

Türk Emniyet Örgütünde Eğitim

Polisin eğitim süreci hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimi kapsar. Bu nedenle, mesleğe yönelik eğitim etkinlikleri ile hizmet içindeki eğitim etkinliklerinin bu mesleğe girecekleri, yeterli yetiştirebilecek biçimde düzenlenmelidir. Genel kültür ve hukuk bilgisi yanında mesleki bilgi de yeterli düzeyde verilmelidir. Türk polisi her şeyi bilip de kelepçe takmayı, arama yapmayı bilmeyen olmamalıdır.

Emniyet Örgütünde eğitim, örgüte alınacak personelin hizmet öncesi meslekle ilgili bilgi, beceri ve davranışları kazanması, mesleğe uyumlarının sağlanması, personele kazandırılacak bu niteliklerin hizmet içinde geliştirilmesi ve sürekliliğinin sağlanması, hizmetin gerektirdiği konularda uzman personel ve üst düzey yöneticilerinin yetiştirilmesi için yapılmaktadır (Yıldız, 1998:66).

Emniyet Örgütünde eğitim etkinlikleri göreve başlamadan önce verilen hizmet öncesi eğitimle ve göreve başladıktan sonra hizmet içi eğitimle sağlanmaktadır. Hizmet öncesi eğitim; Polis Koleji, Polis Akademisi ve Polis Meslek Yüksek Okullarında verilmektedir. Göreve başladıktan sonra ise hizmet içi eğitim etkinlikleri ile örgüt personelinin çeşitli konularda eğitim görmesi sağlanmaktadır.

Meslekle ilgili temel eğitim veren bu kurumların dışında lisansüstü öğrenim veren Güvenlik Bilimleri Enstitüsü dışında mesleki uzmanlık ve branş eğitimi veren başka bir kurum bulunmamaktadır. Gelişmiş ülkelerdeki polis eğitim sistemlerinde ise meslekle ilgili temel eğitim kurumlarının yanında, Personel Seçme Enstitüsü, Toplumsal Olaylarla Mücadele Enstitüsü, Kriminal Araştırmalar Enstitüsü, Polis Yöneticileri Enstitüsü, Bilimsel Araştırmalar Enstitüsü gibi uzmanlaşma ve branşlaşmaya yönelik bilimsel araştırma yapan ve personel yetiştiren eğitim kurumları bulunmaktadır. Ayrıca üst düzey polis yöneticilerinin eğitimi de gelişmiş polis eğitim sistemlerinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.¹

¹ Polis Dergisi: 23.

Personelin seçimi ve temel eğitimin verilmesinden sonra önceki bilgilerin tazelenerek, teknoloji ve sosyolojik değişimlerin getirdiği yeniliklerin güvenlik görevlilerine aktarılması ve belirli konularda uzmanlaşmaya gidilerek nitelikli elemanlara sahip olunabilmesi için hizmet içi eğitim de gereklidir. “Size Yardım Edebilmek İçin Lütfen Bize Yardımcı Olun” diyerek özellikle hizmet verilen vatandaşların desteğinin şart olduğu, önleyici güvenlik hizmetlerinin öncelikli, yakalayıcı ve yardım edici görevlerin önemli olduğu emniyet mensuplarına kavratılmaktadır. “Polis Vatandaş El Ele 2000’li Yıllarda Daha Huzurlu Günlere” söylemi personele benimsetilmelidir. Her geçen gün, bir önceki günün bilgilerini eskitmekte, bu durum da bilgilerin yenilenmesini ve çağın gereklerine uygun hale getirilmesini gerektirmektedir. Bu durum hizmet içi eğitimle bir ölçüye kadar giderilebilmektedir. Fransız Yüksek Polis Akademisine yılda 60 öğrenci alınırken 1000’den fazla personele hizmet içi eğitim verilmesi bu gerçeği doğrulamaktadır.²

Hizmet Öncesi Eğitim Kurumları

Türk Emniyet Örgütünde hizmet öncesi eğitim; lise dengi bir okul olan Polis Kolejinde, üniversite dengi olan Polis Akademisi ve Polis Akademisine bağlı iki yıllık eğitim veren Polis Meslek Yüksek Okullarında yürütülmektedir.

Polis Koleji:

Yabancı dil ağırlıklı olarak modern fen programı uygulayan ve lise düzeyinde olan Polis Koleji, Polis Akademisinin öğrenci kaynağını oluşturur. Bir yılı hazırlık olmak üzere toplam dört yıl eğitim veren Polis Koleji, üniformalı ve parasız yatılıdır. Polis Koleji Müdürlüğü, doğrudan Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı olarak eğitim çalışmalarını sürdürmektedir.

Polis Kolejine, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarım (ortaokulları) bitiren erkek öğrencilerden diploma notu 3 ve daha yukarı olanlar sınavla alınır.

Polis Kolejindeki Eğitimin Temel İlkeleri: Polis Koleji Yönetmeliğinin 6. Maddesinde, öğrencilerinin eğitimine yönelik olarak öngörülen temel ilkeler şunlardır.³

1. Atatürk ilke ve inkılaplarına ve Anayasanın başlangıcında ifadesini bulan Türk Milliyetçiliğine bağlı, Türk milli eğitiminin milli, kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren, ailesini, vatanını, milletim seven ve daima üstün tutmaya çalışan, insan haklarına saygılı ve Anayasada özellikleri belirlenen Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getiren kişiler olarak yetiştirmek,

2. Emniyet Teşkilatının orta ve üst kademe amir ve yöneticilerini yetiştirmek amacıyla kurulan Polis Akademisinin öğrenci kay-

² Polis Dergisi: 23.

³ Resmi Gazete, Sayı: 22527, 18.01.1996

nağını oluşturmak üzere mesleksi terbiye ve disiplin anlayışına küçük yaşlardan itibaren alıştırmak,

3. Beden, zihin, şahsiyet, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı bir şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, özgür ve bilimsel düşünce gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip kişiler olarak yetiştirmek,

4. Bilgi, beceri ve yeteneklerim geliştirmek, birlikte iş görme alışkanlığını kazandırmak suretiyle yaşama ve polislik mesleğine hazırlamak ve onları kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak şekilde milli birlik ve beraberlik içinde, Türk Milleti ile Polislik mesleğinin yapıcı ve seçkin bir bireyi olarak yetiştirmek.

Eğitim ve Öğretimin Niteliği: Polis Kolejinde, Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme Yönetmeliğini uygulayan ortaöğretim kurumlarından; bazı derslerin öğretimini yabancı dille yapan resmi okullar ile yabancı dil ağırlıklı lise, fen bilimleri ve sosyal bilimler alanları müfredat programları uygulanır.⁴

Eğitim ve Öğretimin Süresi ve Şekli: Polis Kolejinin eğitim ve öğretim süresi, bir yılı hazırlık olmak üzere toplam 4 yıldır. Öğrenciler hazırlık sınıfı hariç 3 yıllık süreyi en fazla 4 yılda tamamlamak zorundadırlar. Bu sürede öğrenimini tamamlayamayanların ve hazırlık sınıfında başarısız olanların okulla ilişkisi kesilmektedir.

Polis Akademisi:

1937 yılından günümüze kadar eğitim ve öğretim faaliyetlerini sürdüren Polis Akademisi 2001 yılında yapılan yasal düzenleme ile yeni çağdaş bir yapıya kavuşturulmuştur. Bu düzenleme ile Polis Akademisi; Emniyet Teşkilatının memur, amir ve yönetici ihtiyacını karşılamak, ön lisans, lisans ve lisans üstü eğitim-öğretim yapmak, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak üzere bilimsel özerkliğe sahip ve bünyesinde fakülte, enstitü ve polis meslek yüksekokulları bulunan bir yüksek öğretim kurumu olarak kurulmuştur.⁵

Bu kanun ile Polis Akademisine;

1. Temel bilimler ve sosyal bilim alanlarından birinde lisans düzeyinde bilgi ve beceriye sahip, mezuniyetten sonra verilecek görevler yapabilecek, emrindeki personeli veya birimi eğitebilecek ve yönetebilecek düzeyde Emniyet Teşkilatına amir ve yönetici yetiştirmek,

2. Başkanlığın bünyesinde kurulacak fakülte, enstitü veya enstitülerde emniyet hizmetleri sınıfından en az lisans düzeyinde eğitim-öğretim görmüş amir ve yöneticilerle, aynı eğitim ve öğretim

⁴ Polis Koleji Yönetmeliği, Madde 19

⁵ 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu, 2001, Madde.3

düzeyindeki diğer kişilere, ilgili bilim dallarında lisans üstü eğitim ve öğretim vermek,

3. Ön lisans düzeyinde eğitim-öğretim yapan polis meslek yüksek okullarında, polis memuru yetiştirilmesini sağlama görevi ve rilmıştır. Böylece polisimiz yüksek tahsilli olacaktır.

Bu kanun ile Polis Akademisi üniversite yapısına kavuşturulmuş olmakla birlikte en olumlu katkı Polis Akademisine 540 akademik kadro tahsis edilmesidir. Henüz çok yeni sayılan kanunun uygulanmasını düzenlemek amacıyla bir çok yönetmelik çalışması halen sürdürülmektedir. Kuşkusuz ilerleyen yıllarda yapılan bilimsel araştırmalar ile Polis Akademisi Türk ve dünya emniyet örgütlerine çok önemli katkılarda bulunacaktır. Kuruluşundan (1937-2001) günümüze kadar geçen süre içerisinde 18463 mezun veren Polis Akademisinin 2001-2002 eğitim öğretim yılı öğrenci dağılımı Tablo.2’de görülmektedir.

Tablo.1: 2001-2002 Eğitim Öğretim Döneminde Polis Akademisinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Dağılımı

Hazırlık	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	FYO	Toplam	Yabancı Öğr.
16	251	264	300	294	144	1269	326

Kaynak: Polis Akademisi Verileri, 2002.

Polis Akademisi toplam öğrenci mevcudunun %25’ini yabancı uyruklu öğrenciler oluşturmaktadır. Dünyanın 10 değişik ülkesinden 326 öğrenciyi lisans eğitimi üzere çatısı altında toplayan Polis Akademisi bu haliyle uluslararası eğitim kurumu gibi çalışmaktadır. Yabancı uyruklu öğrencilere ilişkin veriler Tablo.3’te sunulmuştur.

Tablo.2 : 2001-2002 Eğitim Öğretim Döneminde Polis Akademisinde Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Ükelere Göre Dağılımı

Ülke Adı	Öğrenci Sayısı
Arnavutluk	55
Azerbaycan	32
Bosna-Her sek	3
Filistin	43
Gürcistan	41
KKTC	20
Kırgızistan	34
Moğolistan	17
Moldavya	52
Türkmenistan	29
Toplam	326

Kaynak: Polis Akademisi Verileri, 2002.

Polis Meslek Yüksek Okulları:

Polis akademisine bağlı 2 yıllık ön lisans eğitimi veren Polis Meslek Yüksek Okulları ile polis memurlarının eğitimi sağlanmaktadır. Halen 20 adet Polis Meslek Yüksek Okulu eğitim ve öğretime devam etmektedir. Polis Meslek Yüksek Okulları ve öğrenci sayıları tablo 4'te verilmiştir. Bunun yanında çeşitli konularda uzmanlık eğitimi vermek üzere 7 adet Eğitim Merkezi kurulmuştur (Tablo.5).

Tablo.3: 2001-2002 Eğitim Öğretim Döneminde Polis Meslek Yüksek Okullarında Öğrenim Gören Öğrenci Sayıları

Polis Meslek Yüksek Okulları	Bayan	Erkek	Toplam Mevcut
Adile Sadullah Mermerci	65	273	338
A. Gaffar Okan	0	285	285
Aksaray	67	235	302
Aydın	0	117	117
Balıkesir	64	265	329
Elazığ Zülfü Açar	0	154	154
Erzincan	0	149	149
Erzurum	0	164	164
Gaziantep	0	193	193
Kastamonu	0	90	90
Kayseri	0	215	215
Kemal Serhatlı	0	206	206
Malatya	0	150	150
Nazilli	0	236	236
Niğde	0	342	342
Rüştü Unsal	61	258	319
19 Mayıs	70	235	305
Şükrü Balcı	67	274	341
Trabzon	47	164	211
Yozgat	29	220	249
Toplam	470	4225	4695

Kaynak: Polis Akademisi Verilen, 2002.

Tablo.4: Polis Eğitim Merkezleri

<i>Afyon Polis Eğitim Merkezi</i>
<i>Bayburt Polis Eğitim Merkezi</i>
<i>Bursa Polis Eğitim Merkezi</i>
<i>Bornova Polis Eğitim Merkezi</i>

*Etiler Polis Eğitim Merkezi**Kemalettin Eröge Polis Eğitim Merkezi**Eskişehir Trafik Polis Eğitim Merkezi*

Kaynak: Emniyet Genel Müdürlüğü, Eğitim Daire Başkanlığı Verileri, 2002.

Polis Meslek Yüksek Okullarına Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılan Öğrenci Seçme Sınavını kazanan ve Bakanlıkça ihtiyaç duyulduğu kadar genel lise, erkek teknik öğretim, kız teknik öğretim ve ticaret ve turizm öğretimine bağlı okul mezunları arasından yapılacak özel yetenek sınavında başarılı olanlar alınmaktadır.⁶

Polis okullarının Polis Meslek Yüksek Okullarına dönüştürülmesinden sonra atılan ikinci büyük adım ise, eğitim müfredatının yeniden ele alınmasıdır. Bu amaçla öncelikle Avrupa Konseyi temsilcilerini de katılımı ile oluşturulan komisyon ile eğitim eksiklikleri tespit edilmiştir. Bu çerçevede;

1. Türk Emniyet Örgütünde uygulanan eğitim programlarının öğrencileri uygulamaya dönük yetiştirmediği,
2. Teori ve uygulama arasında ilişki olmadığı,
3. Öğretim görevlilerinin hem nitelik hem de nicelik açısından yetersiz olduğu,
4. Öğrenci merkezli eğitim araçlarının bulunmadığı,
5. Niteliksiz yöneticilerin bulunduğu,
6. Eğitim programlarının pratikten uzak monoton ve amaca yönelik olmayan klasik bir yapıya sahip olduğu gibi eksiklikler tespit edilmiştir.

Yukarıda sayılan problemlerin çözümü amacıyla, eğitim CD'lerinin hazırlanması başta olmak üzere modüler bir eğitim programı hazırlanmıştır. Bunun sonucunda Polis Meslek Yüksek Okullarında okutulan 10 adet ders kitabı bilgileri uygulamaya dönük olmak üzere CD'ye aktarılmıştır.

Bu çalışmanın sonuçlarını şu şekilde sıralamak mümkündür:

1. İnsan Hakları tüm ders konuları içerisinde verilmiş ve pratiğe dayandırılmıştır.
2. Polis memurlarının sıklıkla karşılaşılabilecekleri olaylara ilişkin bilgilere öncelikle yer verilmiştir.
3. Ders kitaplarında örnek olaylarla pratik bilgilere ağırlık verilmiştir.
4. Ders içerikleri, yansı, video ve örnek olaylarla desteklenmek suretiyle teori uygulama arasında bağlantı kurulmaya çalışılmıştır.
5. Öğretim görevlilerinin niteliklerinin geliştirilmesine katkıda bulunulmuştur.

Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri

Emniyet örgütü hizmet içi eğitim faaliyetleri ile bir çok personelini eğitimden geçirmektedir. 2001 eğitim planına göre merkez teşkilatında 286 kurs seminer

⁶ 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu, 2001, Madde. 10.

konferans planlanmış, 365 kurs açılmıştır. Bu uzmanlık eğitimlerine 2559 amir 11312 memur olmak üzere toplam 13871 personel katılmıştır. Taşra birimlerinde ise 4056 amir 66290 memur 5731 çarşı mahalle bekçisi olmak üzere toplam 76077 personel insan hakları, polis meslek etiği, çağdaş yönetim teknikten ve halkla ilişkiler derslerinin de bulunduğu 2 haftalık uygulamalı eğitimden geçirilmiştir. Aynı zamanda çeşitli eğitici konularda düzenlenen konferanslara 87487 personel konferansa katılmıştır. 2002 yılında ise, yaklaşık 384 hizmet içi kurs planlanmış olup, eğitimler sonunda merkez teşkilatında 10.117 amir (yönetici) ve 19884 memur olmak üzere toplam 30479 personelin eğitilmesi planlanmaktadır. Taşra birimlerinde ise, toplam 80.000 personelin uygulamalı eğitimden geçirilmesi planlanmaktadır. 2002 yılı eğitim planının uygulanması ile personelin %85'i hizmet içi eğitimden geçirilmiş olacaktır.

Tablo.5: Emniyet Örgütü Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri

Yılı	Katılan Personel	Toplam Personel	Oranı (%)
1996	57086	131647	43
1997	57068	138233	29
1998	32043	144746	18
1999	89557	158231	57
2000	127369	156895	81
2001	89948	172596	52

Kaynak: Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi, Eğitim Serisi No:18, Eğitim Daire Başkanlığı yayınlan. 2001.

Uluslararası Sempozyumlar

Polis eğitiminde en önemli faaliyetlerden biriside düzenlenen ulusal ve uluslararası eğitim sempozyumlarıdır. Bu amaçla 06-08 Mayıs 1998 tarihinde Ankara'da *Ceza Adaleti ve Polis Sempozyumu*, yine Ankara'da 26-27 Ekim 2000 tarihleri arasında *21. Yüzyılda Polisin Eğitim Sempozyumu* düzenlenmiştir. Yine 1998, 2000 ve 2001 yılında Elazığ Emniyet Müdürlüğü ve Fırat Üniversitesi İşbirliği ile Milletlerarası hale getirilen "Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Güvenlik ve Huzur Sempozyumları", 28-29 Kasım 2001 tarihinde Polis Akademisi ev sahipliğinde *Uluslararası Polis Meslek Etiği* düzenlenmiştir. Bu sempozyumlar ile uluslararası bilimsel gelişmeler yakından izlenerek personelin eğitim programına yansıtılmaktadır.

Sonuç

Emniyet örgütünde eğitimi faaliyetlerinin genel değerlendirmesinin yapıldığı bu çalışmada sonuç olarak şunları söylemek mümkündür. Türk polisi eğitimi, gündemin birinci maddesine almış ve bu konuda yapılacak iyileştirme çalışmalarına halen devam etmektedir. 2001 yılı itibariyle yalnız emniyet hizmetleri sınıfından

172596 kişilik bir personele sahip örgütün %80'inin eğitimden geçirilmesi büyük bir hamledir. 1996-2001 yılları genel ortalaması alındığında teşkilat personelinin %46'sının her yıl hizmet içi eğitimden geçirildiği görülmektedir. Hizmet içi eğitimlerin tamamında halkla ilişkiler, polis meslek etiği ve insan hakları, çatışma ve stres yönetimi derslerinin zorunlu olduğu göz önüne alındığında poliste gözlenen olumlu davranışların kaynağı anlaşılacaktır. Polisin hizmet öncesinde eğitimine ilişkin yapılan yasal değişikliğe ait uygulamaya yansıyan konularda, polis eğitiminde niteliğin ön plana çıktığı ancak yapılması gerekli mevzuat ve müfredat düzenlemelerinin tamamlanmaması nedeniyle bir takım yeniliklerin henüz uygulamaya konulmadığı görülmektedir. Ancak şu da unutulmamalıdır ki polis tüm toplumu etkileyen bir görev yürütmektedir. Bu nedenle, polisin eğitimi tüm toplumu ilgilendirmektedir. Polis eğitimine tüm kamu kurumları ve özellikle üniversitelerin katkısının önemi büyüktür. Yapılan eğitim faaliyetlerinin ürünlerini kısa zaman içerisinde görmek mümkün olmasa bile çok yakın gelecekte Türk polisinin batılı standartlarda yetiştirildiğini görmek mümkün olacaktır. Emniyet örgütünün nitelikli öğretim üyesi ihtiyacını karşılamak üzere 1999 yılından itibaren yurtdışında lisansüstü öğrenim görmek üzere personel gönderilmiştir. Yüksek lisans eğitimini tamamlayarak ülkeye dönen 23 personelin yanında halen F.Almanya, Fransa ve ABD'de toplam 47 personel yüksek lisans ve doktora öğrenimi görmektedir. Halen Polis Akademisinde görevli öğretim üyelerinin dağılımı tablo 6'da verilmiş olup, yurtdışında lisansüstü öğrenimlerine sürdüren personelin de yurda dönmesi ile Polis Akademisinde nitelikli çekirdek bir öğretim kadrosu görev yapacaktır.

Tablo.6: Polis Akademisinde Görevli Öğretim Üyelerinin Unvanlarına Göre Dağılımı

Unvanı	Sayısı
Profesör	3
Doçent	1
Yardımcı Doçent	19
Doktor	3
Araştırma Görevlisi	16
Okutman	26
Emniyet Hizmetleri Sınıfı	14
Toplam	82

Kaynak: Polis Akademisi Verilen, 2002.

Bütün bu söylenenlerin ışığında poliste sürekli eğitim gerekli ve zorunludur. Üst düzey yönetim bu inancı benimsemiş ve çalışmaktadır. Kuşkusuz yapılanları yeterli görmek mümkün değildir. Ancak Türk polisinin 21. yüzyıla göre eğitime çalışıldığını söylemek mümkündür.

Kaynakça

- Âdem, Mahmut. (1997), “Zorunlu Temel Eğitim”, *Türkiye Bilimler Akademisi Bilimsel Toplantı Serileri*, No.8, Ankara.
- Âdem, Mahmut. (1993), “Ulusal Eğitim Politikamız ve Finansmanı”, Ankara: *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları*, No.172.
- Âdem, Mahmut. (1989), “Eğitim Hakkı”, *TODAİE İnsan Hakları Yıllığı*, Cilt. 10, Ank
- Âdem, Mahmut. (1988), “Uygar Toplum Olmanın Yolu Çağdaş Eğitimden Geçer”, *Yaşar Karayalçın’a 65. Yaş Armağanı*, Ankara: Yayınevi.
- Arslan, Feyzullah. (2001), *Poliste Sürekli Eğitim*, Ankara: Yayınevi.
- Başaran, İ.Ethem, (1978), *Eğitime Giriş*, Ankara.
- Buran, Ayhan. (1992), “Türk Polis Örgütünde Eğitim Süreci ve Önemi”, *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Cerrah, İbrahim. (2000), “Uluslararası İzlenimler Işığında Polis Eğitiminin Geleceği”, *Yirmibirinci Yüzyılda Polis*, Ankara: Yayınevi.
- Das D.K. (1991), “Comparative Police Studies: An Assesment”, *Police Studies*, Vol.14, Issue.1, pp.22-35.
- Ertürk, Selahaddin. (1975), *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Yelkentepe.
- Emniyet Genel Müdürlüğü. (2002), *Eğitim Daire Başkanlığı Verileri*.
- Emniyet Genel Müdürlüğü. (2002), *Polis Akademisi Verileri*.
- Fındıklı, Remzi. (2001), “Polis Eğitiminin Sorunları”, *21. Yüzyılda Polisin Eğitimi Sempozyumu Bildirileri*, Ankara: Yayınevi.
- Hizmet içi Eğitim Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi, *Eğitim Serisi* No.18, Eğitim Daire Başkanlığı Yayınları.
- John Hood. (1997), “Polis Eğitim Sorunları Üzerine Uluslararası Alanda Polis İşbirliği”, *Uluslararası Sempozyum: Avrupa Birliği Sürecinde Türk Polisi*, Ankara: Polis Akademisi Seminer, Konferans, Sempozyum Bildirileri Dizisi: 3,
- Karakütük, Kasım. (1986), “Türkiye’nin Öğretim Haritaları”, *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
- Kaya, Y.Kemal. (1993), *İnsan Yetiştirme Düzenimize Yeni Bir Bakış: Eğitimde Model Arayışı*, Ankara.
- Küllü, Mümin. (1990), “Polis Örgütlerinde Personelin Eğitimi: Türkiye ve Federal Almanya”, *A.Ü. S.Bilimler Enstitüsü*, Ankara: (Yayımlanmamış Doktora Tezi)
- Polis Dergisi, Yayın No: 111, Ön. ver., s.23.
- Polis Koleji Yönetmeliği.
- Polis Yüksek Öğretim Kanunu (25.04.2001 tarih ve 4652 SK), *Resmi Gazete*. Sayı: 24397,09.05.2001.
- Resmi Gazete*, Sayı: 22527, 18.01.1996
- Schulkes, W.A. (1994), *Police Constable Basic Training*, National Police Selection and Training Institute Amersfoort.

- Yenal, Oktay. (1999), *Ulusların Zenginliđi ve Uygarlığı: Eğitim Boyutu*, Ankara: Türkiye İş Bankası Kùltür Yayınları.
- Yıldız, Murat. (1998), *Tùrkiye İtalya İngiltere Emniyet Örgütlerinin Amaç, Yapı, Yönetim ve Eğitim Süreçleri Açısından Karşılaştırılması*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).